

SUNRISE
FARM
COOP

– Est. 2020 –

Is mijn kip ziek?

Waar let je op als je twijfelt?

Een snelle herkenningsgids voor kippenhouders

Kippen van Lin
www.kippenvanlin.nl

Eerst even kijken...

We kennen het denk ik allemaal wel. Dat je het even niet meer weet, twijfelt. Je graag iets wil doen maar niet weet wat. Wat is er aan de hand, je krijgt er je vinger niet op. Een kip zit net wat boller, haar blik is anders, of de mest ziet er vreemd uit. En dan begint het. Googlen, twijfelen, wikken en wegen.

Deze gids is er voor dat soort twijfel. Niet om diagnoses te stellen, maar even wat helderheid te krijgen voor jezelf, of goed je verhaal bij de dierenarts of kippendeskundige te kunnen doen.

Kippen zijn namelijk goed in doorgaan, ze laten vaak (te) laat zien dat er iets aan de hand is. Tot het niet meer gaat. Vroeg signaleren helpt, maar het is goed om helderheid voor jezelf te krijgen of je direct moet handelen of het nog even kan aanzien en iets van zelfzorg kunt toepassen.

Wat ik zelf altijd eerst doe is een paar minuten observeren. Zonder ze eerst te vangen want dan zie je vaak al een gestreste kip, maar even op een afstandje kijken hoe ze zich gedragen. Je kijkt naar de hele groep en dan naar de kip waar je over twijfelt. Daarna pas ga je verder.

Schrijf dit kort op (dat maakt je meteen scherper):

- wat zie ik precies
- sinds wanneer valt het op
- is het één kip, of meerdere
- zijn er veranderingen geweest (weer, voer, stress, nieuwe kip, ander strooisel)

📌 **Snelle vuistregel:** als meerdere kippen tegelijk "anders" doen, kijk dan ook naar omstandigheden. Als één kip duidelijk afwijkt, ga je gericht kijken.

Snelcheck 1: Gedrag en houding

Gedrag zegt vaak meer dan één los symptoom. Dit zijn signalen waar ik als eerste op let.

Checklist gedrag en houding

☐ Doet ze mee met de groep, of staat ze apart

☐ Is ze alert op geluid en beweging, of reageert ze traag

☐ Zit ze veel, met bolle veren, alsof ze inzakt

☐ Loopt ze soepel, of zie je mank lopen of "voorzichtig" stappen

☐ Gaat ze naar voer en water, of blijft ze hangen op één plek

☐ Is ze prikkelbaar of juist opvallend tam, terwijl dat normaal niet zo is

☐ Draagt ze haar staart normaal, of hangt die laag en zwaar

Wat je hiermee kunt

Een kip die even apart staat kan ook gewoon rusten. Zeker bij kou, rui of na het leggen. Maar bol zitten met weinig reactie, gesloten ogen en geen interesse in de omgeving is een signaal om door te pakken.

Kijk ook even naar ademhaling. Als ze met open snavel ademt of "pompt" met haar lijf, ga je snel door naar de volgende checks.

Snelcheck 2: Mest, kont en omgeving

Mest is geen lekker onderwerp, maar het is wel één van de snelste mogelijkheden om te bekijken of er wat speelt. Het helpt als je weet wat je normaal ziet bij jouw kippen.

Checklist mest en omgeving

- ☐ Is de mest duidelijk anders dan normaal (kleur, structuur, geur)
- ☐ Zie je slijm, schuim of veel water
- ☐ Zie je onverteerde delen (voerresten)
- ☐ Zijn de veren rondom de cloaca vervuild, nat of plakkerig
- ☐ Is er mest aan de cloaca blijven hangen
- ☐ Zijn er meerdere kippen met afwijkende mest

Let op: één rare hoop mest is geen probleem, maar wel als het aanhoudend is.

Wisselende mest, wat bedoel ik daarmee?

Soms zie je een dag wat dunner, dan weer normaal. Dat kan passen bij stress, kou, voerwissel, veel groenvoer of tijdelijk minder eten. Het wordt interessanter als het langer aanhoudt, of als je tegelijk gedragsverandering ziet.

Waterige en geen compacte mest betekent vaak dat er iets speelt.

Aanvulling die je kunt inzetten bij wisselende of natte mest

Bij wisselende en natte mest kun je Gustoso Darmbalans gebruiken als aanvulling. Het ondersteunt de normale darmfunctie en spijsvertering. Maar sluit wel eerst uit of er geen parasieten meespelen. Daarin kan je mestonderzoek laten doen. Deze kun je bij ons bestellen per post en binnen 24uur naar aankomst krijg je daarvan al de uitslag.

Niet alles mag worden vermeld waarvoor dit product kan worden gebruikt. Heb je vragen of wil je weten of dit bij jouw kippen past? Neem gerust contact op, ik help je graag.

Snelcheck 3: Eten, drinken, krop en gewicht

Een kip kan nog best "lopen en lijken te functioneren" terwijl ze eigenlijk te weinig binnenkrijgt. Daarom is eten en drinken altijd een vaste check.

Checklist eten en drinken

☐ Eet ze mee op vaste momenten

☐ Drinkt ze, of zie je haar weinig bij het water

☐ Is ze enthousiast bij lekkers, of draait ze haar kop weg

☐ Voelt de borstspier nog normaal, of lijkt ze snel magerder

☐ Is de krop 's avonds gevuld en 's ochtends grotendeels leeg

Krop check

Als je haar pakt, doe dat kalm. Hand onder de borst, steun geven. Voel de krop voorzichtig.

- 's Avonds is die eigenlijk altijd gevuld
- 's Ochtends hoort hij grotendeels leeg te zijn

Als de krop lang vol blijft, hard aanvoelt of juist heel slap hangt, dan is dat reden om door te pakken met vervolgstappen en advies. Bij twijfel: niet blijven aanrommelen, maar vraag hulp. Mogelijk zit er een krop verstopping of is er sprake van een kropverzuring. Op de website vind je hier meer informatie over.

Kleine tip

Weeg je kip als je een weegschaal hebt. Niet omdat je een getal nodig hebt, maar omdat je een richting nodig hebt. Gewicht dat zakt terwijl gedrag ook verandert, is relevante informatie.



Snelcheck 4: ademhaling, neusgaten, ogen

Luchtwegklachten vallen soms pas laat op, maar je kunt ze vaak wel vroeg zien als je weet waar je op let.

Checklist ademhaling



☐ Ademt ze met gesloten snavel, rustig en zonder "pompen"



☐ Zie je staartwippen bij ademen



☐ Hoor je geluid (piep, rochel, tik)



☐ Zie je vocht bij neusgaten



☐ Zijn de ogen helder, of tranend en half dicht, of zie je misschien belletjes op ogen?



☐ Is er viezigheid rond de ogen of neus

Wat je vooral níet wilt

Stof en een scherpe amonialucht van mest zijn geen fijne combinatie. Het prikkelt de ogen en luchtwegen. Ruik jij bij binnenkomst meteen dat het muf of scherp is, dan zit er te veel vocht en mestlucht in het hok.

Haal natte plekken weg, ververs het strooisel en zorg dat er bovenin frisse lucht kan ontsnappen, zonder tocht op de zitstok.

Praktische check

Kijk naar ventilatie bovenin het hok, geen tocht op zitstokhoogte. Frisse lucht hoort, maar zonder tocht. Als je meerdere kippen tegelijk hoort of ziet snotteren, is het slim om extra scherp te zijn op hygiëne, lucht en/of stress in de groep.

Snelcheck 5: veren, huid, kam, poten

Soms zit het probleem niet in "ziek", maar in ongemak. Jeuk, mijten, wondjes, drukplekken, iets met de huid van de pootjes. Dat zie je terug in gedrag.

Checklist veren en huid

- ☐ Zie je kale plekken die nieuw zijn
- ☐ Is er veel krabben, schudden of onrust op stok
- ☐ Zie je schilfers, korstjes of wondjes
- ☐ Zie je puntjes of vuil rond de veerschacht
- ☐ Is de huid rood of geïrriteerd

Checklist kam, kop en conditie

- ☐ Is de kam normaal van kleur en stevig
- ☐ Is ze helder in haar blik
- ☐ Voelt ze warm of juist opvallend koud aan

Checklist poten

- ☐ Is er warmte, zwelling of gevoeligheid
- ☐ Zie je schubben die omhoog staan
- ☐ Loopt ze anders op zitstok of bij het afspringen
- ☐ Kijk onderop voetzool of daar geen harde pit of ontsteking zit (bumblefoot)

Tip

Als je één kip ziet die onrustig is in de avond, check dan ook de zitstok en naden van het hok. Soms ligt de oorzaak niet in de kip, maar in wat er op haar afkomt zodra het donker wordt.

Extra check: leggen, buik, en cloaca

Sommige kippen zijn niet duidelijk ziek, maar ook niet zichzelf. Dan helpt het om nog twee gebieden even mee te nemen.

Checklist leggen en buik

- ☐ Is ze normaal aan het leggen voor haar patroon
- ☐ Zie je persen, vaak naar het nest, of juist vermijden
- ☐ Is de buik strak, laag hangend, gevoelig, of voelt het vol "vocht"
- ☐ Loopt ze "pinguïnachtig" of breed

Checklist cloaca en veren rondom cloaca

- ☐ Is de cloaca schoon en rustig
- ☐ Zie je roodheid, zwelling of nattigheid
- ☐ Zit er mest aan vast, of blijven veertjes plakken

Als je hier duidelijke afwijkingen ziet, is dat zo'n moment waarop je jezelf een plezier doet door niet te lang te twijfelen. Legproblemen kunnen snel vervelend worden. Dan wil je tempo.

Voorals er legnood is, een prolaps zichtbaar, of vocht in de buik.

Wanneer je afwacht, en wat je dan wél doet

Afwachten is niet hetzelfde als niks doen. Afwachten is: je kiest bewust voor rust, maar je kijkt scherp.

Afwachten past vaak als

- je kip nog eet en drinkt
- ze meedoet met de groep, al is het iets minder
- je één milde afwijking ziet, zonder verdere klachten
- er een logische reden is (kou, rui, voerwissel, stress)

Wat je dan wél doet

01

Je observeert twee keer per dag op dezelfde punten

02

Je houdt haar warm en droog en zonder stress, eventueel zet je d'r tijdelijk binnen

03

Je zorgt voor vers water en rustige voeding, eventueel met iets van zelfzorgmiddelen

04

Je houdt het hok fris en droog

05

Je noteert veranderingen (beter, slechter, gelijk)

- ☐ **Ondersteuning:** Soms helpt het al om de omstandigheden netjes te maken. Droge bodembedekking, frisse lucht, rust in de groep. Of iets van zelfzorgmiddelen. Denk aan de Energy Boost bij stil en bolzitten of Gustoso Darmbalans bij natte mest. Sluit altijd parasieten uit, zoals bloedluis, veerluis, wormen of coccidiose. Overweeg altijd eerst een mestonderzoek. Hierdoor kan je al dingen uitsluiten. Kijk op onze site voor mestonderzoek per post.

Als je na 24 tot 48 uur ziet dat het niet opknapt, of als er nieuwe signalen bijkomen, dan schuif je door naar actie.

Wanneer je actie neemt, wanneer je hulp inschakelt

Heb je meerdere vakjes aangekruist, dan zie je waarschijnlijk niet één losse klacht, maar een optelsom. Dat betekent niet automatisch dat het ernstig is, wél dat het tijd is om gericht te kijken en niet te blijven gokken.

Sneller handelen bij

	bol zitten en weinig reactie
	niet eten of nauwelijks drinken, begin met dwangvoeren
	snelle achteruitgang
	ademhaling met open snavel, duidelijk pompen of staartwippen
	flinke afwijking in mest die aanhoudt, kijk naar kleur en consistentie
	persen, afwijkingen rond cloaca of duidelijke pijn of pompende beweging

Praktische stappen die vaak logisch zijn

1. Rust en overzicht: haal de kip waarover je twijfelt desnoods even apart, maar alleen als dat haar rust geeft, ze moet geen stress ervaren. Zo zie je ook beter of ze eet, drinkt, en welke mest er bij haar hoort.
2. Vers water, schoon voer, frisse omgeving, evt met iets ter ondersteuning in het drinkwater, nooit direct puur in de snavel.
3. Controleer de groep, want als er bij "één kip wat speelt vaak bij de rest ook
4. Denk aan mestonderzoek als je twijfelt. Hierin sluit je dingen uit, zie uitleg hieronder.
5. Twijfel je, app of mail gerust voor een korte vraag, of vraag een meekijkadvies aan.
6. Kijk op de site [Kippenbenodigdheden & tips bij zieke kip](#) | [Kippen van Lin](#) voor uitleg van meerdere ziektes en klachten
7. Bij duidelijke achteruitgang of heftige signalen: dierenarts

Mestonderzoek als je twijfelt

Als je merkt dat je blijft gissen, kan mestonderzoek helderheid geven. Dan krijg je meer zekerheid en kan je dingen uitsluiten. Op kippenvanlin.nl bieden we mestonderzoeken per post aan. Binnen 24uur na ontvangst heb je de uitslag.

Kom je er niet uit

Je mag me altijd een bericht sturen als je twijfelt. Vertel wat je ziet, sinds wanneer, en of het één kip is of meerdere. Dan denk ik met je mee in logische stappen. Handig hierbij is de snelcheck pagina hieronder. We bieden ook meekijkadviezen aan zodat we rustig en wat dieper op de problemen rondom jouw kippen in kunnen gaan.

Disclaimer

Ik ben geen dierenarts. Alles wat je leest is gebaseerd op mijn eigen ervaring en kennis. Natuurlijke middelen zijn bedoeld als ondersteuning en niet als vervanging van een behandeling door de dierenarts. Bij twijfel of ernstige klachten raadpleeg altijd een dierenarts.

PRINTPAGINA

Snelcheck bij twijfel: is mijn kip ziek?

Eerst 3 minuten kijken

Doet ze mee met de groep of staat ze apart

- Is ze alert of juist suf
- Eet en drinkt ze
- Hoe ademt ze
- Hoe ziet de mest eruit

Gedrag en houding

- ☐ Bol zitten, weinig reactie
- ☐ Apart staan, niet meelopen
- ☐ Staart laag, houding ingezakt
- ☐ Mank, wankel of duidelijk pijn

Eten, drinken, krop

- ☐ Eet niet of nauwelijks
- ☐ Drinkt weinig of niet zichtbaar
- ☐ Krop 's ochtends nog vol, hard of vreemd

Mest en veren rond cloaca

- ☐ Mest duidelijk afwijkend en dit blijft zo
- ☐ Slijm, schuim of veel water
- ☐ Veren rond cloaca vies, plakkerig, mest blijft hangen

Ademhaling en kop

- ☐ Open snavel ademen
- ☐ Staartwippen, pompen met lijf
- ☐ Natte neusgaten, tranende ogen
- ☐ Geluid bij ademen

Lichaam, huid, poten

- ☐ Warmte of zwelling aan poot of gewricht
- ☐ Wondjes, korsten, veel krabben
- ☐ Kam opvallend bleek of slap

Wat doe je ermee

- Als je 1 vakje aanvinkt en ze eet en drinkt nog, observeer extra en maak het hok rustig, fris en droog.
- Als je meerdere vakjes aanvinkt, of ze knapt binnen 24 tot 48 uur niet op, pak het gerichter aan en vraag advies.
- Als je open snavel ademen ziet, niet eten of drinken, persen, snelle achteruitgang, wonden, schakel sneller hulp in.

Notities (voor jezelf én handig voor dierenarts/advies)

Datum en tijd:

Wat viel je als eerste op:

Sinds wanneer:

Eén kip of meerdere:

Veranderingen (weer, voer, stress, nieuw dier):

Eet en drinkt ze (ja/nee, wat precies):

Mest (wat zie je, hoe vaak):

Ademhaling (geluid, open snavel, staartwippen):

Temperatuur/gevoel (warm, koud, normaal):